

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 46/2011(3))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΣΙΓΜΑ»**

Ημερομηνία Απόφασης: 14 Μαρτίου, 2012

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Τίτου Κολώτα, Χρυσανγής Αργυρού και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του τηλεοπτικού οργανισμού «ΣΙΓΜΑ» πιθανές παραβάσεις των **Κανονισμών 21(5), 21(6), 22(1), 26(ε) και 26(ια)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν τα εξής:

21.-(5) «Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.»

21.-(6) «Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.»

22.-(1) «Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές-

α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής·

γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

i. (Κ) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·*

ii. (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·

iii. (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·

iv. (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοχτώ ετών·

v. (Α) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.»

26. «Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύονται -

(ε) οι σκηνές βίας ή η άσκηση βίας γενικά με θύματα ανηλίκους ·

(ια) η μετάδοση επικίνδυνης συμπεριφοράς, η οποία είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό και οπωσδήποτε απαγορεύεται εντός οικογενειακής ζώνης.»

* Η υπογράμμιση δική μας

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομ. 17.11.2011, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

«Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιεσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε

υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείστε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.»

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας».

Οι διερευνώμενες παραβάσεις εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1 - 5:

1. Στις **4.9.2011**, μεταξύ των ωρών **11:50 – 13:25**, μεταδόθηκε από τον οργανισμό επεισόδιο της μεξικάνικης σειράς **«Στα Δίχτυα του Έρωτα» (“Mar de Amor”)**, το οποίο έφερε σήμανση (Κ) και προβλήθηκε εντός οικογενειακής ζώνης. Κατά τη διάρκεια του εν λόγω επεισοδίου μεταδόθηκαν σκηνές βίας και σκηνή εμπρησμού ακατάλληλες για ανηλίκους, **καθιστώντας το πρόγραμμα μη κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών, κατά παράβαση του Κανονισμού 21(6) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).**

Συγκεκριμένα μεταδόθηκαν οι εξής σκηνές:

A) ΣΚΗΝΕΣ ΒΙΑΣ

- Ένας άντρας έχει απαγάγει ένα αγόρι ηλικίας 7-8 χρονών και το έχει στο σπίτι του. Ο άντρας βάζει λάσπη στο πρόσωπο του παιδιού για να φαίνεται βρώμικο και του ανακοινώνει ότι θα ζητά ελεημοσύνη, χωρίς το ίδιο να θέλει. Η γυναίκα με την οποία ο άντρας συζεί προσπαθεί να τον

εμποδίζει και εκείνος την χαστουκίζει δυνατά στο πρόσωπο και τη ρίχνει στον καναπέ.

- Ο άντρας παίρνει το αγόρι έξω από μια εκκλησία για να ζητιανέψει, παρά τη θέληση του. Το αγόρι αντιδρά και ο άντρας το κτυπά στο κεφάλι. Στη συνέχεια ο άντρας τραβά με τη βία το αγόρι και το αναγκάζει να σταθεί έξω από την πόρτα της εκκλησίας. Ενώ το αγόρι κλαψουρίζει, ο άντρας προειδοποιεί το αγόρι ότι θα το παρακολουθεί ενώ αυτό ζητιανεύει και το απειλεί λέγοντας του: *«Αν τολμήσεις να ξεφύγεις με τα λεφτά, θα σου δώσω τέτοιο ξύλο που δεν θα δεις το φως ποτέ ξανά!»* Στη συνέχεια, το ξανακτυπά στο κεφάλι, του βγάζει τα σαντάλια για να φαίνεται πιο φτωχό, το σπρώχνει και το κλωτσά για να προχωρήσει έξω από την πόρτα της εκκλησίας.
- Ενώ το αγόρι ζητιανεύει έξω από την εκκλησία, ο παππούς του πλησιάζει την εκκλησία. Το αγόρι βλέπει τον παππού του και του φωνάζει. Ο απαγωγέας του κλείνει το στόμα με το χέρι του, το αρπάζει και φεύγει.
- Ο άντρας με το αγόρι επιστρέφουν στο σπίτι που μένει ο απαγωγέας και το αγόρι κλαίει λέγοντας: *«Είδα τον παππού μου με την Λος και δεν με άφησε να τους μιλήσω... και εξάλλου με ανάγκασε να ζητιανεύω ξυπόλυτος.»* Η γυναίκα σηκώνεται να πάει στην αστυνομία και ο άντρας την απειλεί ότι αν το κάνει, θα πει ότι ήταν μαζί του στο παιγνίδι και ότι μαζί έκλεψαν το αγόρι.
- Το αγόρι κλαίει λέγοντας: *«Δεν θέλω αυτός ο άντρας να με βάλει ξανά να ζητάω ελεημοσύνη. Με κάνει να ντρέπομαι.»*

B) ΣΚΗΝΗ ΕΜΠΡΗΣΜΟΥ

- Ψυχικά άρρωστη γυναίκα που νοσηλεύεται σε κλινική, εισέρχεται στο δωμάτιο άλλης γυναίκας, κρατώντας ένα σπύρτο αναμμένο, στέκεται πλάι στο κρεβάτι της άλλης γυναίκας και της λέει: *«Ξέρεις, αν και στην αρχή φοβόμουνα πολύ τη φωτιά, κατάλαβα το πόσο ωραίο είναι»*. Ταυτόχρονα

η γυναίκα βάζει το δάκτυλο της πάνω στη φλόγα του αναμμένου σπίρτου. Σε προτροπή της άλλης γυναίκας να επιστρέψουν τα σπέρτα πίσω στη θέση τους, η γυναίκα αναφέρει: *«Αλλά πρώτα θα κάψω όλη την κλινική.»* Στη συνέχεια η γυναίκα ρίχνει το αναμμένο σπέρτο πάνω στο κρεβάτι και τα σεντόνια παίρνουν φωτιά. Η άλλη γυναίκα της ζητά να καλέσουν βοήθεια και γυναίκα της απαντά: *«Η φωτιά, η φωτιά εξαγνίζει, καθαρίζει τα πάντα, εξαγνίζει το κακό.»*

2. Στις **4.9.2011**, μεταξύ των ωρών **11:50 – 13:25**, μεταδόθηκε από τον οργανισμό επεισόδιο της μεξικάνικης σειράς *«Στα Δίχτυα του Έρωτα» (“Mar de Amor”)*, το οποίο έφερε σήμανση (Κ) και προβλήθηκε εντός οικογενειακής ζώνης. Κατά τη διάρκεια του εν λόγω επεισοδίου, μεταδόθηκαν **σκηνές βίας με θύμα ανήλικο**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 26(ε)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Συγκεκριμένα μεταδόθηκαν οι εξής σκηνές με θύμα ανήλικο αγόρι:

- Ένας άντρας έχει απαγάγει ένα αγόρι ηλικίας 7-8 χρονών και το έχει στο σπίτι του. Ο άντρας βάζει λάσπη στο πρόσωπο του παιδιού για να φαίνεται βρώμικο και του ανακοινώνει ότι θα ζητά ελεημοσύνη, χωρίς το ίδιο να θέλει.
- Ο άντρας παίρνει το αγόρι έξω από μια εκκλησία για να ζητιανέψει, παρά τη θέληση του. Το αγόρι αντιδρά και ο άντρας το κτυπά στο κεφάλι. Ο άντρας τραβά με τη βία το αγόρι και το αναγκάζει να σταθεί έξω από την πόρτα της εκκλησίας. Ενώ το αγόρι κλαψουρίζει, ο άντρας προειδοποιεί το αγόρι ότι θα το παρακολουθεί ενώ αυτό ζητιανεύει και το απειλεί λέγοντας του: *«Αν τολμήσεις να ξεφύγεις με τα λεφτά, θα σου δώσω τέτοιο ξύλο που δεν θα δεις το φως ποτέ ξανά!»* Στη συνέχεια, το ξανακτυπά στο κεφάλι, του βγάζει τα σαντάλια για να φαίνεται πιο φτωχό, το σπρώχνει και το κλωτσά για να προχωρήσει έξω από την πόρτα της εκκλησίας.

- Ενώ το αγόρι ζητιανεύει έξω από την εκκλησία, ο παππούς του πλησιάζει την εκκλησία. Το αγόρι βλέπει τον παππού του και του φωνάζει. Ο απαγωγέας του κλείνει το στόμα με το χέρι του, το αρπάζει και φεύγει.
- Ο άντρας με το αγόρι επιστρέφουν στο σπίτι που μένει ο απαγωγέας και το αγόρι κλαίει λέγοντας: *«Είδα τον παππού μου με την Λος και δεν με άφησε να τους μιλήσω... και εξάλλου με ανάγκασε να ζητιανεύω ξυπόλυτος.»*
- Το αγόρι κλαίει λέγοντας: *«Δεν θέλω αυτός ο άντρας να με βάλει ξανά να ζητάω ελεημοσύνη. Με κάνει να ντρέπομαι.»*

3. Στις **4.9.2011**, μεταξύ των ωρών **11:50 – 13:25**, μεταδόθηκε από τον οργανισμό επεισόδιο της μεξικάνικης σειράς *«Στα Δίχτυα του Έρωτα» (“Mar de Amor”)*, το οποίο έφερε σήμανση (K) και προβλήθηκε εντός οικογενειακής ζώνης. Κατά τη διάρκεια του εν λόγω επεισοδίου, μεταδόθηκε **επικίνδυνη συμπεριφορά (εμπρησμός), η οποία είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 26(ια)** των περι Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Συγκεκριμένα μεταδόθηκε η εξής σκηνή εμπρησμού:

- Ψυχικά άρρωστη γυναίκα που νοσηλεύεται σε κλινική, εισέρχεται στο δωμάτιο άλλης γυναίκας, κρατώντας ένα σπύρτο αναμμένο, στέκεται πλάι στο κρεβάτι της άλλης γυναίκας και της λέει: *«Ξέρεις, αν και στην αρχή φοβόμουνα πολύ τη φωτιά, κατάλαβα το πόσο ωραίο είναι»*. Ταυτόχρονα η γυναίκα βάζει το δάκτυλο της πάνω στη φλόγα του αναμμένου σπύρτου. Σε προτροπή της άλλης γυναίκας να επιστρέψουν τα σπύρτα πίσω στη θέση τους, η γυναίκα αναφέρει: *«Αλλά πρώτα θα κάψω όλη την κλινική.»* Στη συνέχεια η γυναίκα ρίχνει το αναμμένο σπύρτο πάνω στο κρεβάτι και τα σεντόνια παίρνουν φωτιά. Η άλλη γυναίκα της ζητά να καλέσουν

βοήθεια και γυναίκα της απαντά: «*Η φωτιά, η φωτιά εξαγνίζει, καθαρίζει τα πάντα, εξαγνίζει το κακό.*»

4. Στις **4.9.2011**, μεταξύ των ωρών **11:50 – 13:25**, μεταδόθηκε από τον οργανισμό επεισόδιο της μεξικάνικης σειράς «*Στα Δίχτυα του Έρωτα*» (“*Mar de Amor*”), το οποίο έφερε σήμανση (Κ) και προβλήθηκε εντός οικογενειακής ζώνης. Πριν από την έναρξη του επεισοδίου, ο οργανισμός έδωσε την ακουστική προειδοποίηση: «*το πρόγραμμα που ακολουθεί είναι κατάλληλο για όλες τις ηλικίες*» και την οπτική ένδειξη: «*(Κ) - ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΗΛΙΚΙΕΣ*». Ωστόσο η προειδοποίηση που δόθηκε δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του εν λόγω επεισοδίου, αφού κατά τη διάρκεια του μεταδόθηκαν σκηνές βίας και σκηνή εμπρησμού, καθιστώντας το πρόγραμμα μη κατάλληλο για γενική παρακολούθηση, κατά παράβαση του **Κανονισμού 22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

5. Στις **4.9.2011**, μεταξύ των ωρών **11:50 – 13:25**, μεταδόθηκε από τον οργανισμό επεισόδιο της μεξικάνικης σειράς «*Στα Δίχτυα του Έρωτα*» (“*Mar de Amor*”), το οποίο έφερε σήμανση (Κ) και προβλήθηκε εντός οικογενειακής ζώνης. Ο οργανισμός δεν μερίμνησε να διασφαλίσει ότι οι τηλεθεατές είναι ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν, αφού η προειδοποίηση που δόθηκε δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του εν λόγω επεισοδίου, καθότι κατά τη διάρκεια του μεταδόθηκαν σκηνές βίας και σκηνή εμπρησμού, μη κατάλληλες για γενική παρακολούθηση, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(5)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός, με επιστολή της Δικηγόρου του κ. Βαρτενή Κασαπιάν (Χρίστος Πατσαλίδης Δ.Ε.Π.Ε.) ημερομ. **2.12.2011**, υπέβαλε προς την Αρχή γραπτώς τις εξηγήσεις και /ή παραστάσεις και/ή θέσεις του. Επιπλέον, στην επιστολή αναφέρεται ότι ο οργανισμός επιθυμεί να παραστεί ενώπιον της Αρχής κατά την εξέταση της υπόθεσης. Αντίγραφο της επιστολής του οργανισμού επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄**.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **19.12.2011 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄)** παρέπεμψε τον οργανισμό σε σχετική απόφαση της Αρχής - για την οποία ο οργανισμός είχε ενημερωθεί με επιστολή της Αρχής ημερομ. **17.11.2010** – βάσει της οποίας, η διαδικασία εξέτασης και εκδίκασης των υποθέσεων έχει αλλάξει και αντί για προφορική ακρόαση των υποθέσεων ενώπιον της, η Αρχή αποφάσισε όπως οι επηρεαζόμενοι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί (εναντίον των οποίων εξετάζονται πιθανές παραβάσεις), θα τοποθετούνται μόνο γραπτώς, με υπόμνημά τους προς την Αρχή. Στην προαναφερθείσα επιστολή της, η Αρχή επισημαίνει ότι δεν κάνει δεκτό το αίτημα του οργανισμού για παρουσία εκπροσώπου του κατά την εξέταση της υπόθεσης αλλά **θα λάβει υπόψη την επιστολή των Δικηγόρων του ημερομ. 2.12.2011 κατά την ημερομηνία εξέτασης της υπόθεσης.**

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά της υπό εξέταση υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων και των θέσεων του οργανισμού, και κατόπιν παρακολούθησης του ψηφιακού δίσκου με το εν λόγω επεισόδιο κρίνουμε ότι:

Στις **4.9.2011**, μεταξύ των ωρών **11:50 - 13:25**, μεταδόθηκε από τον εν λόγω τηλεοπτικό οργανισμό το επεισόδιο της μεξικάνικης σειράς *«Στα Δίχτυα του Έρωτα»* (*“Mar de Amor”*) το οποίο έφερε σήμανση **(Κ)** και προβλήθηκε εντός της οικογενειακής ζώνης. Κατά τη διάρκεια του εν λόγω επεισοδίου μεταδόθηκαν σκηνές βίας καθώς και σκηνή εμπρησμού, οι οποίες ήταν ακατάλληλες για ανηλίκους, **καθιστώντας το πρόγραμμα μη κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών, κατά παράβαση του Κανονισμού 21(6) (υποστοιχείο 1) των περι Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).**

Επιπλέον, οι πλείστες των **σκηνών βίας** που μεταδόθηκαν είχαν **θύμα ανήλικο**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 26(ε)** (υποστοιχείο **2**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) και μεταδόθηκε **επικίνδυνη συμπεριφορά** (ήτοι εμπρησμός), **η οποία είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό, σε πρόγραμμα εντός οικογενειακής ζώνης**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 26(ια)** (υποστοιχείο **3**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000). **[Τα γεγονότα των υποστοιχείων 1-3 εκτίθενται στις σελίδες 3-5 της παρούσας απόφασης.]**

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του υπό αναφορά επεισοδίου, μεταδόθηκαν πέντε σκηνές βίας, συνολικής διάρκειας 4:05'', οι οποίες περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

Άσκηση βίας με θύμα ανήλικο αγόρι (ηλικίας 7-8 χρονών)

Ειδικότερα οι σκηνές βίας με θύμα ανήλικο περιλαμβάνουν κράτηση μικρού αγοριού (ηλικίας 7-8 χρονών) στο σπίτι άντρα ο οποίος το έχει απαγάγει, εξαναγκασμός του αγοριού από τον απαγωγέα να ζητιανέψει έξω από εκκλησία, άσκηση σωματικής βίας του άνδρα πάνω στο αγόρι για να το υποχρεώσει να ζητιανέψει (κτυπήματα στο κεφάλι, τράβηγμα, σπρωξιά, κλωτσιά), τοποθέτηση λάσπης στο πρόσωπο του για να φαίνεται βρώμικο και αφαίρεση των σανταλιών του για να φαίνεται πιο φτωχό, άσκηση ψυχολογικής βίας του άνδρα πάνω στο αγόρι (απειλώντας το με τα εξής λόγια: *«Αν τολμήσεις να ξεφύγεις με τα λεφτά, θα σου δώσω τέτοιο ξύλο που δεν θα δεις το φως ποτέ ξανά!..»*), στέρηση του δικαιώματος του παιδιού να πλησιάσει τον παππού του (όταν αυτός έρχεται στην εκκλησία) και απομάκρυνση του παιδιού από την εκκλησία δια της βίας (κλείσιμο του στόματος του, αρπαγή και απομάκρυνσή του).

Ως αποτέλεσμα του εξαναγκασμού του αγοριού να ζητιανέψει και της στέρησης του δικαιώματος του να μιλήσει στον παππού του το αγόρι κλαίει λέγοντας: *«Είδα τον παππού μου με την Λοσ και δεν με άφησε να τους μιλήσω... και εξάλλου με ανάγκασε να ζητιανεύω*

ξυπόλυτος» και «Δεν θέλω αυτός ο άντρας να με βάλει ξανά να ζητάω ελεημοσύνη. Με κάνει να ντρέπομαι.»

Άσκηση βίας σε γυναίκα

Οι σκηνές βίας σε γυναίκα περιλαμβάνουν χαστούκισμα γυναίκας από άνδρα με τον οποίο συζεί (σωματική βία) και απειλές άνδρα προς τη γυναίκα ότι εάν η γυναίκα πάει στην αστυνομία, ο ίδιος θα πει ότι ήταν μαζί του στο παιγνίδι και ότι μαζί έκλεψαν το αγόρι (ψυχολογική βία).

Η Αρχή κρίνει ότι η μετάδοση των πιο πάνω σκηνών που προβάλλουν ζητήματα όπως η στέρηση της ελευθερίας ανήλικου αγοριού (απαγωγή και περιορισμός του), ο εξαναγκασμός του να κάνει κάτι για το οποίο ντρέπεται (να ζητιανέψει), ο εκφοβισμός του μέσω της άσκησης σωματικής και ψυχολογικής βίας, η στέρηση του δικαιώματος του να βρίσκεται με αγαπημένα του πρόσωπα, όπως επίσης η άσκηση σωματικής και ψυχολογικής βίας άνδρα πάνω σε γυναίκα, καθιστούν το πρόγραμμα μη κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια του εν λόγω επεισοδίου μεταδόθηκε σκηνή εμπρησμού διάρκειας 1:26'', η οποία περιλάμβανε μεταξύ άλλων, είσοδο ψυχικά άρρωστης γυναίκας - κρατώντας αναμμένο σπίρτο - σε δωμάτιο άλλης ασθενούς ενώ αυτή κοιμάται, αναφορά από την ψυχικά άρρωστη γυναίκα ότι η φωτιά είναι ωραία, τοποθέτηση του δακτύλου της πάνω στη φλόγα του αναμμένου σπέρτου, απειλή της γυναίκας ότι θα κάψει όλη την κλινική, ρίξιμο του αναμμένου σπέρτου πάνω στο κρεβάτι της άλλης ασθενούς, κάψιμο των σεντονιών και τέλος αναφορά της γυναίκας ότι *«Η φωτιά, η φωτιά εξαγνίζει, καθαρίζει τα πάντα, εξαγνίζει το κακό.»*

Η Αρχή θεωρεί ότι η πιο πάνω σκηνή του εμπρησμού, η πρόκληση δηλαδή φωτιάς από πρόθεση, είναι ακατάλληλη για ανηλίκους, καθιστώντας το πρόγραμμα μη κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών και επιπρόσθετα περιέχει επικίνδυνη συμπεριφορά, της οποίας η μίμηση από το κοινό είναι

εύκολη - πρόκληση φωτιάς με αναμμένο σπίρτο. Εξίσου επικίνδυνες, η Αρχή θεωρεί και τις αναφορές: «*Ξέρεις, αν και στην αρχή φοβόμουνα πολύ τη φωτιά, κατάλαβα το πόσο ωραίο είναι*» και «*Η φωτιά, η φωτιά εξαγνίζει, καθαρίζει τα πάντα, εξαγνίζει το κακό.*»

Η Αρχή σημειώνει ότι οι επίμαχες σκηνές (οι σκηνές βίας και η σκηνή εμπρησμού) μεταδόθηκαν εντός οικογενειακής ζώνης, (Κυριακή, 4 Σεπτεμβρίου 2011, μεταξύ των ωρών 11:50 – 13:25), σε ώρες δηλαδή που τα παιδιά παρακολουθούν τηλεόραση.

Περαιτέρω, το επεισόδιο της μεξικάνικης σειράς «*Στα Δίχτυα του Έρωτα*» (“*Mar de Amor*”), όπως αυτό μεταδόθηκε στις **4.9.2011**, μεταξύ των ωρών **11:50 – 13:25**, έφερε σήμανση (Κ) και προβλήθηκε εντός οικογενειακής ζώνης. Ωστόσο **η προειδοποίηση που δόθηκε δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του εν λόγω επεισοδίου**, αφού κατά τη διάρκεια του μεταδόθηκαν σκηνές βίας και σκηνή εμπρησμού, καθιστώντας το πρόγραμμα μη κατάλληλο για γενική παρακολούθηση, κατά παράβαση του **Κανονισμού 22(1)** (υποστοιχείο **4**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) και ως αποτέλεσμα ο οργανισμός **δεν μερίμνησε να διασφαλίσει ότι οι τηλεθεατές είναι ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(5)** (υποστοιχείο **5**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και τις θέσεις του οργανισμού όπως προβάλλονται στην επιστολή της Δικηγόρου του ημερομ. 2.12.2011, έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι «*η εν λόγω τηλεοπτική σειρά είναι ευρέως γνωστό και αποδεκτό ότι είναι κατάλληλη για όλο το κοινό, περιλαμβανομένων των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών. Ο ισχυρισμός αυτός ενισχύεται από το γεγονός ότι η εν λόγω τηλεοπτική σειρά είναι αγαπητή και αποδεκτή από τους τηλεθεατές*» δεν γίνεται αποδεκτός. Η Αρχή επισημαίνει ότι το εάν μια σειρά είναι αγαπητή ή όχι από τους τηλεθεατές δεν καθορίζει ταυτόχρονα και την καταλληλότητα της σειράς για όλο το κοινό, περιλαμβανομένων και

παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών. Εν πάση περιπτώσει, στην προκειμένη περίπτωση, κρίνεται το επεισόδιο που μεταδόθηκε στις 4.9.2011 και όχι η σειρά στο σύνολό της.

Οι ισχυρισμοί του οργανισμού ότι «στο συγκεκριμένο επεισόδιο τίθεται ο ισχυρισμός ότι προβλήθηκε η σκηνή με μια γυναίκα που αποπειράθηκε να προβεί σε εμπρησμό, παρολαυτά οφείλουμε ν' αναφέρουμε ότι στο επεισόδιο η γυναίκα αυτή παρουσιάζοταν ως ψυχικά άρρωστη και ως εκ τούτου όταν μια επικίνδυνη συμπεριφορά παρουσιάζεται ως συμπεριφορά ενός ψυχικά άρρωστου ατόμου αυτόματα διαπερνά το μήνυμα στους τηλεθεατές ότι πρόκειται για μια συμπεριφορά προς αποφυγή», δεν μας βρίσκει σύμφωνους. Η Αρχή διευκρινίζει ότι ο ενήλικας και υγιής ψυχικά τηλεθεατής είναι σε θέση να εντοπίσει τις επικίνδυνες συμπεριφορές ψυχικά άρρωστων ατόμων που προβάλλονται μέσω τηλεόρασης και να τις αποφύγει. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο με τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, όπως είναι τα παιδιά και οι ψυχικά ασταθείς χαρακτήρες. Ειδικότερα τα παιδιά δεν μπορούν εύκολα να διακρίνουν την ψυχική ασθένεια και τις επικίνδυνες συμπεριφορές που προβάλλονται μέσω τηλεόρασης. Επιπλέον, λόγω της ανωριμότητας της ηλικίας τους, δεν είναι πάντα σε θέση να αξιολογήσουν σωστά τον κίνδυνο και είναι δυνατό να ριψοκινδυνεύουν να δοκιμάσουν επικίνδυνες συμπεριφορές που παρακολούθησαν μέσω τηλεόρασης. Η στάση αυτή ενισχύεται όταν η απομίμηση της επικίνδυνης συμπεριφοράς είναι εύκολη (όπως στην προκειμένη περίπτωση εμπρησμός με αναμμένο σπίρτο) ή εάν δεν είχε σοβαρές συνέπειες για τον ίδιο, όπως συχνά συμβαίνει σε τηλεοπτικές σειρές ή κινηματογραφικές ταινίες.

Σε ό,τι αφορά στους ισχυρισμούς του οργανισμού ότι «η συγκεκριμένη σειρά είναι καθαρά κοινωνική και σκοπό έχει να προβάλλει την ανθρώπινη κοινωνία στην πραγματική της διάσταση χωρίς εξιδανικεύσεις και ωραιοπλασίες... μεταξύ των ηρώων υπάρχουν και χαρακτήρες οι οποίοι δεν είναι ιδανικά πλασμένοι και/ή είναι βίαιοι» καθώς και ότι «μια κοινωνική σειρά διαμορφώνεται, μεταξύ άλλων, από την αντικειμενική απεικόνιση της πραγματικότητας, την ποικιλία χαρακτήρων, την εναλλαγή διαθέσεων και καταστάσεων, την αντιπαραβολή του 'καλού' με το 'κακό' και την προβολή των κοινωνικών προβλημάτων της εποχής στην ρεαλιστική τους διάσταση», η Αρχή σημειώνει τα ακόλουθα: η όποια απεικόνιση της πραγματικότητας και των κοινωνικών προβλημάτων που προβάλλονται

μέσω των κοινωνικών σειρών, θα πρέπει να διαμορφώνονται ανάλογα με την ώρα μετάδοσης της κάθε σειράς. Συγκεκριμένα, οι τηλεοπτικές σειρές οι οποίες προβάλλονται εντός οικογενειακής ζώνης θα πρέπει να τηρούν τους κανόνες της οικογενειακής ζώνης, με σημαντικότερο αυτόν της προστασίας των ανηλίκων. Αποτελεί σεβασμό προς τον ανήλικο τηλεθεατή η μη προβολή οπτικοακουστικού υλικού που ενδέχεται να αναστατώσει, φοβίσει ή επηρεάσει αρνητικά τα παιδιά. Επομένως, η προβολή σκηνών βίας εντός οικογενειακής ζώνης, απαγορεύεται αφού καθιστά το πρόγραμμα μη κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών. Επιπλέον, η μετάδοση επικίνδυνης συμπεριφοράς, η οποία είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό (στην προκειμένη περίπτωση εμπρησμός μέσω αναμένου σπύριττου) επίσης απαγορεύεται εντός οικογενειακής ζώνης.

Πέραν των προνοιών που αφορούν στην οικογενειακή ζώνη, η Αρχή τονίζει και τα εξής: **Η μετάδοση σκηνών βίας ή η άσκηση βίας γενικά με θύματα ανήλικους απαγορεύεται ρητώς στα ψυχαγωγικά προγράμματα, ανεξάρτητα από την ώρα προβολής τους.** Στην παρούσα υπόθεση, όπως έχουμε έχει ήδη προαναφέρει, οι πλείστες των σκηνών βίας είχαν θύμα ανήλικο αγόρι.

Όσον αφορά στην προβολή ποικιλίας χαρακτήρων (όπως πιο πάνω ισχυρίζεται ο οργανισμός), η Αρχή διευκρινίζει ότι μέσω των σειρών δυνατό να προβάλλονται «καλοί», «κακοί» ακόμη και «πολυδιάστατοι» χαρακτήρες (χαρακτήρες «κακοί» με καλά στοιχεία και το αντίθετο). Ωστόσο σύμφωνα με το Νόμο και τους Κανονισμούς απαγορεύεται η προβολή βίαιων συμπεριφορών ή συμπεριφορών που θέτουν σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές, ιδιαίτερα όταν η απομίμηση τους είναι εύκολη, εντός οικογενειακής ζώνης.

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι *«όσον αφορά τη συγκεκριμένη σκηνή της σειράς στην [οποία] προβλήθηκε το παιδί που υποχρεώθηκε να ζητιανέψει, ο σταθμός θεωρεί ότι πέραν από τη διάρκεια προβολής της συγκεκριμένης σκηνής η οποία ήταν αμελητέα σε σύγκριση με το [τη] συνολική διάρκεια του επεισοδίου...»*, δεν ευσταθεί. Η Αρχή διευκρινίζει ότι πρόκειται για όχι μία αλλά πέντε σκηνές βίας (διάρκειας 0:45'', 1:22'', 0:20'', 1:18'' και

0:20''), η συνολική διάρκεια των οποίων είναι 4:05'', η οποία θεωρείται πολύς τηλεοπτικός χρόνος και καθόλου αμελητέος.

Σχετικά με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι «*οι δύο προβληθείσες σκηνές αυτές για τις οποίες κατηγορείται ο σταθμός ήταν πολύ περιορισμένες και δεν είχαν την ένταση και τη διάρκεια που απαιτείται για να θεωρηθεί ότι εκτροχιάστηκε το επεισόδιο*», η Αρχή επαναλαμβάνει ότι πρόκειται για πέντε σκηνές βίας και μία σκηνή εμπρησμού, συνολικά δηλαδή έξι σκηνές, με παρατεταμένη διάρκεια, αφού η συνολική διάρκεια των 5 σκηνών βίας ήταν 4:05'' και της σκηνής εμπρησμού ήταν 1:26''. Επιπλέον, πέραν της διάρκειας, τόσο οι σκηνές βίας όσο και η σκηνή εμπρησμού είχαν μεγάλη ένταση. Συγκεκριμένα, όσον αφορά στις σκηνές βίας με θύμα ανήλικο, προβάλλονται λεπτομέρειες όπως: δια βίας κράτηση αγοριού από άνδρα και εξαναγκασμός του από τον απαγωγέα του να ζητιανέψει χωρίς το ίδιο να θέλει, τοποθέτηση λάσπης στο πρόσωπο του για να φαίνεται βρώμικο και αφαίρεση των σανταλιών του για να φαίνεται πιο φτωχό, κτυπήματα στο κεφάλι, τράβηγμα, σπρωξιά, κλωτσιά, κλείσιμο του στόματος του παιδιού από τον άνδρα (άσκηση σωματικής βίας του άνδρα πάνω στο αγόρι), απειλές του άνδρα στο αγόρι (άσκηση ψυχολογικής βίας του άνδρα πάνω στο αγόρι) και βίαιη απομάκρυνση του παιδιού από τον παππού του όταν τον βλέπει. Αξίζει δε σημειωθεί ότι οι σκηνές βίας με θύμα ανήλικο καταλαμβάνουν αρκετά μεγάλο μέρος από την πλοκή του συγκεκριμένου επεισοδίου, αφού είναι σκηνές που επανέρχονται, παρεμβάλλονται δηλαδή από άλλες σκηνές και συνεχίζονται. Η βία που επανέρχεται μέσω της επανάληψης καθιστά την ένταση ακόμη μεγαλύτερη, ιδιαίτερα για παιδιά κάτω των δώδεκα ετών. Οι σκηνές βίας σε γυναίκα περιλαμβάνουν χαστούκισμα γυναίκας από άνδρα με τον οποίο συζεί (σωματική βία) και απειλές άνδρα προς τη γυναίκα (ψυχολογική βία). Η σκηνή εμπρησμού είναι επίσης αρκετά «περιγραφική», προβάλλοντας αναφορές όπως «**Ξέρεις, αν και στην αρχή φοβόμουνα πολύ τη φωτιά, κατάλαβα το πόσο ωραίο είναι**», «**Αλλά πρώτα θα κάψω όλη την κλινική**» και «**Η φωτιά, η φωτιά εξαγνίζει, καθαρίζει τα πάντα, εξαγνίζει το κακό.**». Επιπλέον, προβάλλεται με λεπτομέρεια ο εμπρησμός με αναμμένο σπίρτο, συμπεριλαμβανομένου και του κοντινού πλάνου των σεντονιών, ενώ παίρνουν φωτιά. Επίσης προβάλλεται πλάνο όπου η γυναίκα βάζει το δάκτυλο της πάνω στη φλόγα του αναμμένου σπύρτου και φαίνεται να το απολαμβάνει,

χωρίς να καίεται. Επομένως η απεικόνιση της βίας και του εμπρησμού στο υπό αναφορά επεισόδιο, με εκφραστικές και συμπεριφορικές ωραιοποιήσεις, γίνεται με λεπτομέρειες τέτοιες που το καθιστούν ακατάλληλο για προβολή εντός οικογενειακής ζώνης και εύκολα αντικείμενο μίμησης.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *«επιβαλλόταν αυτή [η σκηνή στην οποία προβλήθηκε το παιδί που υποχρεώθηκε να ζητιανέψει], να προβληθεί για να υπάρχει συνοχή στην ροή της υπόθεσης»*, η Αρχή επισημαίνει ότι εάν η εν λόγω σκηνή ήταν αναπόσπαστο μέρος της υπόθεσης τότε θα έπρεπε το υπό αναφορά επεισόδιο να μεταδοθεί εκτός οικογενειακής ζώνης και με διαφορετική σήμανση, διασφαλίζοντας ωστόσο ότι δεν περιελάμβανε σκηνές βίας με θύμα ανήλικο.

Οι ισχυρισμοί του οργανισμού ότι η σκηνή στην οποία προβλήθηκε το παιδί που υποχρεώθηκε να ζητιανέψει *«δεν επηρέασε καθόλου το ύφος της σειράς και την καταλληλότητα του επεισοδίου»* καθώς και ότι *«το υπό διερεύνηση επεισόδιο ήταν κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών»*, δεν γίνονται αποδεκτοί. Τόσο οι σκηνές βίας (σκηνές βίας με θύμα ανήλικο και σκηνές βίας με θύμα γυναίκα) όσο και η σκηνή εμπρησμού (πρόκληση φωτιάς με αναμμένο σπίρτο) ήταν μη κατάλληλες για ανηλίκους, επηρεάζοντας αρνητικά την καταλληλότητα του εν λόγω επεισοδίου και καθιστώντας το πρόγραμμα μη κατάλληλο για γενική παρακολούθηση.

Όσον αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *«η σειρά αυτή είναι καθαρά κοινωνική και δεν σχετίζεται καθόλου με βία»*, η Αρχή επαναλαμβάνει ότι το εν λόγω επεισόδιο περιείχε σκηνές βίας, παρά τον κοινωνικό χαρακτήρα της σειράς.

Τέλος ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι *«ακόμη και στην περίπτωση που γινόταν αποδεκτό ότι οι σκηνές που προβλήθηκαν αποτελούσαν σκηνές βίας και επικίνδυνης συμπεριφοράς που δύναται να αποτελέσει αντικείμενο μίμησης, θα ήταν πρακτικά αδύνατον για τον σταθμό να τροποποιήσει το πρόγραμμα του για ένα και μόνο επεισόδιο ούτως ώστε να μεταδοθεί εκτός οικογενειακής ζώνης»*, δεν ευσταθεί. Το πρόγραμμα ενός τηλεοπτικού οργανισμού θα

πρέπει να είναι ευέλικτο και να διαμορφώνεται ανάλογα με το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μεταδίδει και τις ώρες που δύναται να τα μεταδίδει. Ο ορθός προγραμματισμός προϋποθέτει ότι προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση προγραμματίζονται εντός οικογενειακής ζώνης και προγράμματα μη κατάλληλα για όλο το κοινό, εκτός. Επομένως δεν είναι πρακτικά αδύνατο, τουναντίον επιβάλλεται από ένα οργανισμό να τροποποιήσει το πρόγραμμά του ανάλογα, προκειμένου να μεταδώσει ένα επεισόδιο το οποίο είναι μη κατάλληλο για γενική παρακολούθηση, εκτός οικογενειακής ζώνης, συμμορφούμενος με τις ανάγκες της νομοθεσίας.

Η προστασία των ανηλίκων αποτελεί πρωταρχική μέριμνα όλων σήμερα. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν ψηφίσματα, οδηγίες και αποφάσεις με στόχο να προστατεύσουν τα παιδιά.

Στην κυπριακή νομοθεσία, ο νομοθέτης θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα μη κατάλληλα προς παρακολούθηση, ήτοι προγράμματα που περιέχουν σκηνές βίας, ερωτικές σκηνές, σκηνές που ενδέχεται να βλάψουν ή να φοβίσουν τα παιδιά καθώς επίσης λεκτικό υλικό ή θεματολόγιο ακατάλληλο για ανηλίκους, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 5:30 το πρωί μέχρι τις 9:00 ή 10:00 το βράδυ, που ορίζεται ως οικογενειακή ζώνη. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε προγράμματος επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου δίδει ιδιαίτερη έμφαση στα πιο πάνω θέματα και στην τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας και ως εκ τούτου προβαίνει σε συστηματικό έλεγχο των προγραμμάτων που μεταδίδονται κατά τη διάρκεια της οικογενειακής ζώνης.

Η Αρχή επισημαίνει ότι η προβολή σκηνών βίας εντός οικογενειακής ζώνης ενδέχεται να επενεργήσει αρνητικά στην ανάπτυξη των ανηλίκων. Επιπλέον η μετάδοση επικίνδυνης συμπεριφοράς είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από τα παιδιά με τραγικές συνέπειες για τους ίδιους ή / και για άλλα παιδιά.

Ειδικότερα, η Αρχή σημειώνει ότι η προβολή βίαιων συμπεριφορών μπορεί να επηρεάσει σε μεγαλύτερο βαθμό τα παιδιά κάτω των οκτώ ετών, διότι αυτά δεν είναι σε θέση να διακρίνουν εύκολα την πραγματικότητα από τη μυθοπλασία. Έτσι, παρακολουθώντας μυθοπλαστικές βίαιες συμπεριφορές, τις βιώνουν ως πραγματικές και ενδέχεται να υφίστανται ψυχική αναστάτωση, να αναπτύξουν φοβίες, να βλέπουν εφιάλτες ή να έχουν άλλες αρνητικές συνέπειες.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης έχει επανειλημμένα υποδείξει ότι οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στα προγράμματα που μεταδίδουν κυρίως τις ώρες που παρακολουθούν ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την παιδική ψυχή και να διοχετεύσουν τη βία ως μια συνήθη «κοινωνική» πρακτική στο υποσυνείδητο του παιδιού. Ένας τηλεοπτικός οργανισμός που εκπέμπει καθημερινά και επί εικοσιτετραώρου βάσεως στο σπίτι της κυπριακής οικογένειας δεν θα πρέπει να αναπαράγει τη βία.

Η Αρχή κάνει ιδιαίτερη μνεία στους ανήλικους τηλεθεατές γιατί δεν μπορούμε να παραβλέψουμε τις ιδιαιτερότητες των παιδιών. Αρχίζουν να βλέπουν τηλεόραση πολύ πριν κατανοήσουν πλήρως τις δυνάμεις που τη διέπουν, και συνήθως βρίσκονται σε μια ηλικία που οι έννοιες του «καλού» και του «κακού» είναι ασαφώς διαχωρισμένες στη συνείδησή τους (Παπαθανασόπουλος, 1999: 62).

Πολυάριθμες έρευνες καταδεικνύουν το σημαντικό ρόλο που κατέχει η τηλεόραση στη ζωή των παιδιών (Livingston & Bovill, 1999) και την επίδραση που έχει στην κοινωνική τους συμπεριφορά, αφού αποτελεί εργαλείο για ερμηνεία και κατανόηση της κοινωνίας και διαμορφώνει τη συνείδηση και την εμπειρία τους (Pine & Nash, 2002). Η επιρροή που

μπορεί να ασκήσει στα παιδιά η τηλεόραση είναι από τα θέματα που έχουν μελετηθεί περισσότερο στις κοινωνικές επιστήμες (Bertrand, 2003: 37). Ορισμένες «δίοδοι» που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή ζωή της τηλεόρασης είναι πιθανό να παρέχουν ένα χρήσιμο μέσο για τη διαμόρφωση των δράσεών τους (Παπαθανασόπουλος, 1999: 36).

Οι πλείστες έρευνες που αφορούν τις επιδράσεις της τηλεόρασης στους ανηλίκους καταδεικνύει συνάφεια μεταξύ τηλεθέασης και εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς. Τα παιδιά έχουν την τάση να μιμούνται τους χαρακτήρες που βλέπουν στην τηλεόραση (Josephson 1996) και την επιθετική τους συμπεριφορά (Bandura, Singer, 1961; Greenford, 1988), θεωρώντας την φαινόμενο αποδεκτό από την κοινωνία (Σεραφετινίδου, 1987). Επιτόπια έρευνα του Κέντρου Ερευνών και Ανάπτυξης του Intercollege Κύπρου επίσης κατέδειξε σχέση μεταξύ επιθετικότητας και τηλεθέασης. Συγκεκριμένα, στα συμπεράσματα αναφέρεται ότι τα παιδιά που παρακολουθούν περισσότερες από 1 – 2 ώρες τηλεόραση την ημέρα είναι πιο επιθετικά από εκείνα που βλέπουν λιγότερη τηλεόραση. Επιπλέον, τα παιδιά που παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα σε προχωρημένες ζώνες ενηλίκων (μετά τις 8μ.μ. και, ακόμα περισσότερο, μετά τις 11.00μ.μ.), καθώς και εκείνα που παρακολουθούν προγράμματα με βία, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που παρακολουθούν ψυχαγωγικά και άλλα μη – βίαια προγράμματα, στις πρώτες απογευματινές και βραδινές ζώνες (Πρακτικά Συμποσίου για την Τηλεοπτική Βία, 12.10.2002 Πανεπιστήμιο Κύπρου).

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις των **Κανονισμών 21(6)** (υποστοιχείο 1), **26(ε)** (υποστοιχείο 2), **26(ια)** (υποστοιχείο 3), **22(1)** (υποστοιχείο 4) και **21(5)** (υποστοιχείο 5) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου **3(2)(ζ)**, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε **δεκατέσσερις (14)** μέρες από τη λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)
Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Α.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 46/2011(3))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΣΙΓΜΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 20 Ιουνίου, 2012

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Τίτου Κολώτα, Χρυσανγής Αργυρού και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **14 Μαρτίου 2012**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις των **Κανονισμών 21(5), 21(6), 22(1), 26(ε) και 26(ια)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν τα εξής:

21.-(5) «Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.»

21.-(6) «Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.»

22.-(1) «Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές-

α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής·

γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- vi. (Κ) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·*
- vii. (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·
- viii. (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·
- ix. (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοχτώ ετών·
- x. (Α) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.»

26. «Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύονται -

(ε) οι σκηνές βίας ή η άσκηση βίας γενικά με θύματα ανηλίκους ·

(ια) η μετάδοση επικίνδυνης συμπεριφοράς, η οποία είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό και οπωσδήποτε απαγορεύεται εντός οικογενειακής ζώνης.»

* Η υπογράμμιση δική μας

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ), είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **25.4.2012** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός, με επιστολή της Δικηγόρου του κ. Βαρτενή Κασαπιάν (Χρίστος Πατσαλίδης Δ.Ε.Π.Ε.) ημερομ. **10.5.2012**, υπέβαλε προς την Αρχή τις απόψεις του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων Αντίγραφο της επιστολής του οργανισμού επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄**.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και τις απόψεις του οργανισμού όπως προβάλλονται στην προαναφερθείσα επιστολή του, έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

Όσον αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *«η σειρά 'Στα δίχτυα του έρωτα' είναι μια δραματική σειρά με μεγάλη απήχηση στο τηλεοπτικό κοινό και περιεχόμενο γενικώς αποδεκτό και κατάλληλο για τηλεθεατές κάθε ηλικίας»*, η Αρχή επισημαίνει, ως η απόφασή της ημερομ. 14.3.2012 (σελ. 11-12), ότι εάν μια σειρά είναι αγαπητή ή όχι από τους τηλεθεατές δεν καθορίζει ταυτόχρονα και την καταλληλότητα της σειράς για όλο το κοινό, περιλαμβανομένων και παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών. Εν πάση περιπτώσει, στην προκειμένη περίπτωση, κρίνεται το επεισόδιο που μεταδόθηκε στις 4.9.2011 και όχι η σειρά στο σύνολό της.

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *«ο σταθμός έχοντας υπόψη το δραματικό ύφος της σειράς και το γενικώς κατάλληλο περιεχόμενο της επέτρεψε την προβολή του εν λόγω επεισοδίου θεωρώντας πως ακόμη κι αν τούτο περιείχε ορισμένες σκηνές ψυχολογικής*

και/ή φυσικής βίας, αυτές δεν ήταν τέτοιας έντασης και διάρκειας ώστε να θεωρούνται απαγορευτικές τους ανήλικους», η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στην απόφαση της ημερομ. 14.3.2012 (σελ. 13-15) στην οποία αναλύονται εκτενώς οι λόγοι για τους οποίους η Αρχή θεωρεί ότι οι επίδικες σκηνές είχαν μεγάλη διάρκεια και ένταση.

Η Αρχή επαναλαμβάνει ως η απόφαση της ημερομ. 14.3.2012 (σελ. 13) ότι η προβολή σκηνών βίας καθώς επίσης και η μετάδοση επικίνδυνης συμπεριφοράς, η οποία είναι δυνατό να γίνει αντικείμενο μίμησης από το κοινό, απαγορεύονται εντός οικογενειακής ζώνης και τονίζει ότι η μετάδοση σκηνών βίας **με θύματα ανήλικους απαγορεύεται ρητώς στα ψυχαγωγικά προγράμματα, ανεξάρτητα από την ώρα προβολής τους.**

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου έχει επανειλημμένα υποδείξει ότι οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στα προγράμματα που μεταδίδουν κυρίως τις ώρες που παρακολουθούν ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την παιδική ψυχή και να διοχετεύσουν τη βία ως μια συνήθη «κοινωνική» πρακτική στο υποσυνείδητο του παιδιού.

Συνοψίζοντας, επισημαίνεται από την Αρχή ότι τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και ιδιαίτερα η τηλεόραση ασκούν σημαντική επίδραση στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, η γνωσιολογική, νοητική, ψυχολογική και σωματική ανάπτυξη των οποίων δεν είναι σε επίπεδο που να τους επιτρέπει να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τα όσα λαμβάνουν από τα Μέσα.

Ως εκ τούτου, η Αρχή δίδει ιδιαίτερη βαρύτητα σε παραβάσεις που μπορεί να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στα παιδιά, ιδιαίτερα όταν αυτές λαμβάνουν χώρα εντός οικογενειακής ζώνης.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών απόψεων του οργανισμού για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, αποφασίζει να επιβάλει στον οργανισμό, για

τις παραβάσεις που έγιναν στις **4.9.2011**, το συνολικό διοικητικό πρόστιμο των **€1.500** ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του **Κανονισμού 21(6)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), το διοικητικό πρόστιμο των **€1.500**.

Σε ό,τι αφορά στην παράβαση του **Κανονισμού 26(ε)** (υποστοιχείο **2**) και στην παράβαση του **Κανονισμού 26(ια)** (υποστοιχείο **3**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση, λόγω του ότι τα γεγονότα και τα συστατικά στοιχεία των εν λόγω παραβάσεων εμπεριέχονται στα γεγονότα και τα συστατικά στοιχεία της παράβασης του Κανονισμού **21(6)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Σε ό,τι αφορά στην παράβαση του **Κανονισμού 22(1)** (υποστοιχείο **4**) και στην παράβαση του **Κανονισμού 21(5)** (υποστοιχείο **5**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων των παρούσων παραβάσεων με εκείνα του υποστοιχείου **1**, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€1.500-** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)
Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Α.